

Nokia Oyj:n lausunto tiedonhankintalakityöryhmän mietinnöstä

Nokia Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä liittyen tiedonhankintalakityöryhmän mietintöön ”Suomalaisen tiedustelulainsäädännön suuntaviivoja”.

Yleistä – Nokia kannattaa lakia, mutta keinot harkittava tarkkaan

Puolustusministeriön asettaman poikkihallinnollisen työryhmän tavoitteena on tarjota lainsäädännön avulla riittävät työkalut kyberuhkien ennakoinniseksi ja torjumiseksi. Kyberuhat ovat todellisia ja Nokia tukee valtion työtä kybervalmiuden kehittämiseksi.

Nokia ei vastusta ehdotettuja toimia ulkomaantiedustelun kehittämiseksi. Lisäksi Nokia kannattaa tiedonhankintalain säätämistä ja sitä kautta oikeuksien ja vastuiden määrittelemistä lain tasolla. Mahdollisen tiedonhankintalain keinot on kuitenkin harkittava tarkkaan.

Kohdentamaton verkkotiedustelu vaikuttaa yritysten kilpailukykyyn

Tällä hetkellä kansainvälisten yritysten brändin kannalta on etu toimia Suomesta käsin. Kilpailukykyyn ylläpitämiseksi tulisi säilyttää Suomen imago maana, jossa internetin käyttäjät voivat luottaa yksityisyytensä suojaan. Laajamittainen verkkotiedustelu julkisen sektorin toimesta olisi merkittävä brändiriski Suomessa toimiville yrityksille.

Ongelma ei liity kaikkiin esitettyihin keinoihin vaan tarkalleen ottaen työryhmän esittämään ”rajat ylittävään tietoliikenteeseen kohdistettavaan tiedusteluun” eli verkkovalvontaan, joka tapahtuisi Suomessa ja joka työryhmän mietinnönkin mukaan vaatisi perustuslain muuttamista.

Kohdentamaton verkkovalvonta voisi lisätä merkittävästi Nokian kaltaisen yrityksen brändiriskiä. Kyseessä olisi myös merkittävä puuttuminen kansalaisten yksityisyyden suojaan.

Todisteet kohdentamattoman verkkotiedustelun hyödyistä puuttuvat

Julkisuudessa on esiintynyt väitteitä, että laajamittaisella verkkotiedustelulla on pystytty estämään terroristi-iskuja. Todisteita väitteitä tukemaan ei ole esitetty. Vastakkaista todistusaineistoa sen sijaan on esitetty koskien NSA:n ohjelmaa teletunnistietojen

keräämiseksi Yhdysvalloissa, joka NSA:n yksityisyyden suojan ja kansalaisoikeuksien valvontaelimen (Privacy and Civil Liberties Oversight Board) raportin mukaan on ollut tehotonta¹:

"...[P]rogram has shown minimal value in safeguarding the nation from terrorism. Based on the information provided to the Board, including classified briefings and documentation, we have not identified a single instance involving a threat to the United States in which the program made a concrete difference in the outcome of a counterterrorism investigation..."

Olisi toivottavaa, että Suomessa perehdyttäisiin NSA:n oman valvontaelimen raporttiin huolella, sillä raportti käsitteli monessa suhteessa samantyyppistä toimintaa, kuin mitä työryhmä esittää Suomeen.

Perusoikeuksia voidaan rajoittaa vain erityisen painavista syistä

Perusoikeudet kuten yksityisyyden suoja ja omaisuuden suoja ovat turvattu mm. Suomen Perustuslaissa, Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksessa sekä YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa.

Perusoikeuksia voidaan rajoittaa vain erityisen painavista syistä. Nyt tällaisia uskottavia painavia syitä ei ole esitetty. Siksi näyttötaakka on nyt niillä, jotka väittävät, että kohdentamattomalla verkkotiedustelulla voidaan parantaa turvallisuutta.

Suomi tienhaarassa kybermaailman asevarustelussa

Suomi on tienhaarassa, jossa se voi mennä mukaan kybermaailman asevarusteluun tai pyrkiä profiloitumaan tietosuojan turvasatamana. Kysymys on kansallisesta valinnasta, jolla on pitkälle menevät vaikutukset paitsi perusoikeuksiin ja ulkopoliittikkaan myös yritysten asemaan. Nokian kanta on, että Suomen tulisi asemoitua kybermaailman asevarustelussa tietosuojan turvasatamana eikä mennä mukaan laajamittaiseen ja kohdentamattomaan verkkotiedusteluun.

Konkreettisesti tämä tarkoittaa, että verkkotiedustelun Suomessa tulisi aina perustua riippumattoman tuomioistuimen päätökseen, kohdistua vain täsmällisesti rajattuun kohteeseen ja liittyä vakavaan rikokseen. Valtuuksien käyttöä tulee valvoa parlamentaarisesti. Yritysten tulee voida julkistaa saamansa tiedonhakupyynnöt. Lisäksi tulisi säätää oikeussuojakeinoista, jotka koskevat jokaista.

---

¹ *Privacy and Civil Liberties Oversight Board. "Report on the Telephone Records Program Conducted under section 215 of the USA PATRIOT ACT and the Operations of the Foreign Intelligence Surveillance Court". 23.1.2014. Lainattu: *The Guardian*. "Privacy and Civil Liberties Oversight Board: report on NSA bulk collection under the Patriot Act...". 23.1.2014. Ks. s. 11. URL: <http://www.theguardian.com/world/interactive/2014/jan/23/privacy-civil-liberties-board-nsa-report-text>*

Mahdollinen ratkaisu

Nokia ymmärtää tarpeen kehittää tiedustelukyvyyttä liittyen sen tyyppisiin kohteisiin joita raportissakin mainittiin, kuten Suomeen kohdistuva sotilaallinen uhka, vieraiden valtioiden Suomessa tapahtuva vakoilu tai vierailta valtioilta peräisin olevat haittaohjelmat.

Edellä kuvatun kaltaisissa tilanteissa tiedusteluoikeuksia voitaisiin Nokian mielestä myöntää sillä edellytyksellä, että

- 1) uhat on tyhjentävästi ja selkeärajaisesti lueteltu laissa ja
- 2) on olemassa muuta pohjatietoa tutkinnan kohdentamiseksi.

Toisin sanoen verkkovalvontaa ei voitaisi käyttää kohdentamisen työkaluna. Kun kyseessä on esimerkiksi vieraan valtion Suomessa tapahtuva vakoilu tietyn ryhmän toimesta, on oletettavaa, että kohdassa 2) mainittua kohdennustietoa on jo olemassa. Sen sijaan esimerkiksi ”terrorismin torjuminen” ei olisi riittävän kohdennettu uhka vaan vaatisi esimerkiksi ulkomaantiedustelulla saatua pohjatietoa tutkinnan kohdentamiseksi.

Kuten työryhmän mietinnössäkkin todetaan (s.62): ”Tietoliikennetiedustelun yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden keskeisenä edellytyksenä voidaan pitää sitä, että ne uhat, joita tiedonhankinta saa koskea, määritellään mahdollisimman selkeästi ja suppeasti.”

Nokia kannattaa mietinnön ehdotusta (s. 64), että jos tietoliikennetiedustelun yhteydessä havaitaan yksityiseen sektoriin kohdistuvaa kybertoimintaa, kuten yritykseen kohdistuvaa vieraan valtion toimesta harjoitettavaa yritysvakoilua, voitaisiin teon kohteena olevalle yritykselle siitä ilmoittaa.

Lisäksi Nokia katsoo, että selvyyden vuoksi olisi hyvä selkeästi erottaa – mahdollisesti omiksi laeikseen – puolustusvoimille mietinnön mukaan kuuluva tiedustelu liittyen sotilaallisiin uhkiin sekä Suojelupoliisille kuuluva tiedustelu liittyen siviililuonteisiin uhkiin. Tietoliikennetiedustelu olisi varattava vain sotilaallisiin uhkiin tai niihin verrattaviin uhkiin, eli kuten mietinnössä todetaan (s. 63), lähtökohdaksi tulisi ottaa, ”ettei tietoliikennetiedustelua voida lainkaan käyttää rikostutkinnallisena menetelmänä”.

Kannatamme ehdotusta tietoliikennetiedustelun teknisen toteuttamisen keskittämistä yhdelle ”tietoliikennetiedusteluviranomaiselle”, jolloin myös valvonta olisi helpompaa.

Tietoliikennetiedustelulle kerättävät tiedot, esimerkiksi teletunnistetiedot, tulisi puolestaan säilyttää riippumattoman kolmannen osapuolen, kuten Viestintäviraston tai tietosuojavaltuutetun, toimesta. Tiedusteluviranomainen saisi tarvitsemansa tiedot tuomioistuimen päätöksen perusteella tältä riippumattomalta taholta.

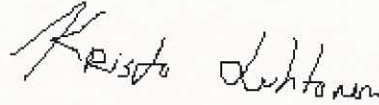
Todettakoon vielä, että Nokia vastustaa ehdottomasti lainsäädäntöä, joka oikeuttaisi viranomaisen edellyttämään, että yksityinen tai julkinen toimija heikentää tuotteidensa tai järjestelmiensä tietoturvaa.

Espoossa 6.4.2015

Nokia Oyj:n puolesta

Kaisa Olkkonen
Vice President, Government Relations

Kristo Lehtonen
Director, Government Relations Finland and Technologies